

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

KOD UCZNI

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*miejsce
na naklejkę*

EGZAMIN W KLASIE TRZECIEJ GIMNAZJUM

CZĘŚĆ 1. HISTORIA I WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

Instrukcja dla ucznia

- Sprawdź, czy na kolejno ponumerowanych 14 stronach jest wydrukowanych **20 zadań**.
- Sprawdź, czy do arkusza jest dołączona karta odpowiedzi.
- Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
- Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
- Wszystkie zadania rozwiązuj długopisem lub piórem.
- Do niektórych zadań podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Tylko jedna z nich jest poprawna. Wybierz ją i zaznacz znakiem **X**, np.:
X B. C. D.
- Jeśli się pomylisz, otocz znak **X** kółkiem i zaznacz inną odpowiedź, np.:
(X) B. ~~X~~ D.
- Do niektórych zadań podane są dwie odpowiedzi:
A. B. albo TAK NIE
Tylko jedna z nich jest prawdziwa. Wybierz ją i zaznacz znakiem **X**, np.:
X B. albo ~~TAK~~ NIE
- Pozostałe zadania wykonuj zgodnie z poleceniami. Rozwiązania zadań zapisuj czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
- Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

Powodzenia!

**UZUPEŁNIA ZESPÓŁ
NADZORUJĄCY**

Uprawnienia ucznia
do nieprzenoszenia
zaznaczeń na kartę

**21 KWIETNIA
2015**

**Godzina
rozpoczęcia:
9:00**

**Czas pracy:
do 80 minut**

GH-H8-152

Przeczytaj tekst i wykonaj zadanie 1.

Umiejętności Sumerów ujawniły się szczególnie w budownictwie. Inaczej niż w Egipcie Sumerowie początkowo używali cegieł świeżych, później zaczęli je suszyć na słońcu lub wypalać. Świadectwem wysokiej kultury materialnej było wynalezienie kolorowego szkła, a szczególny podziw budzi dziś sztuka złotnicza, o czym świadczą wyroby ze złota, miecze, puchary, ozdoby.

Zadanie 1. (0–3)

Dokończ każde zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wpisz literę A albo B.

1. Sumerowie byli mieszkańcami _____

starożytnego Egiptu.	A
----------------------	---

starożytnej Mezopotamii.	B
--------------------------	---

2. Materiałem budowlanym, z którego korzystali Sumerowie, _____

było szkło.	A
-------------	---

była cegła.	B
-------------	---

3. Sztuka zdobnicza Sumerów jest przykładem wysokiej kultury _____

materialnej.	A
--------------	---

duchowej.	B
-----------	---

Przeczytaj tekst i wykonaj zadanie 2.

W 27 roku p.n.e. senat przyznał Oktawianowi tytuł Augusta. Ten moment uznaje się za formalny początek cesarstwa.

Zadanie 2. (0–1)

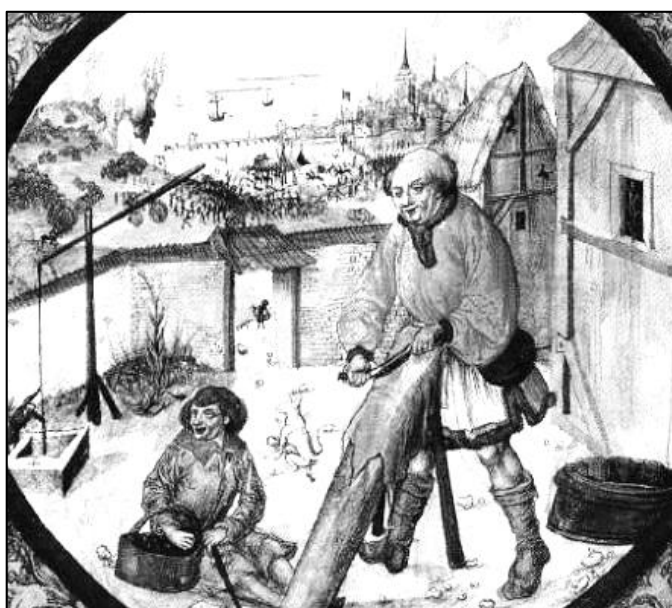
Dokończ zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wpisz literę A albo B.

Oktawian August został cesarzem w _____

I wieku p.n.e.	A
----------------	---

III wieku p.n.e.	B
------------------	---

Na podstawie ilustracji wykonaj zadanie 3.

Zadanie 3. (0–2)

Oceń, czy zdania są prawdziwe. Zaznacz TAK albo NIE.

1.	Ilustracje przedstawiają mieszkańców dawnego miasta.	TAK	NIE
2.	Obie ilustracje przedstawiają warsztaty, w których pracują rzemieślnicy.	TAK	NIE

Na podstawie tablicy genealogicznej wykonaj zadanie 4.

Zadanie 4. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz poprawną odpowiedź.

Mieszko II był synem

- A. Kazimierza Odnowiciela.
- B. Bolesława Chrobrego.
- C. Siemomysła.
- D. Mieszka I.

Zadanie 5. (0–2)

Uporządkuj wydarzenia historyczne zgodnie z kolejnością chronologiczną. Wpisz do każdego wiersza tabeli odpowiednio literę A, B albo C.

1.	wydarzenie chronologicznie pierwsze	
2.	wydarzenie chronologicznie trzecie	

publikacja 95 tez przez Marcina Lutra	A
---------------------------------------	---

ogłoszenie aktu konfederacji warszawskiej	B
---	---

otwarcie soboru w Trydencie	C
-----------------------------	---

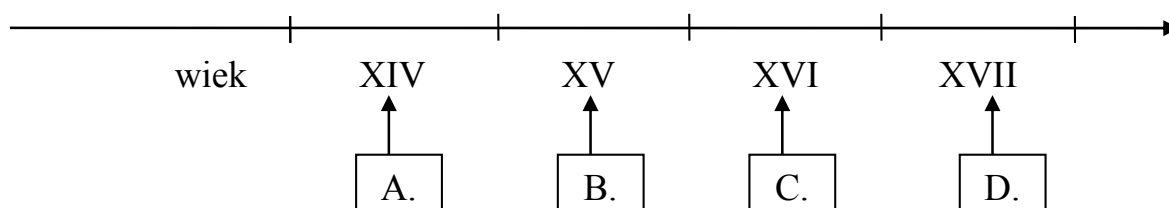
Przeczytaj tekst i wykonaj zadanie 6.

1 lipca 1569 roku na sejmie w Lublinie została zawarta unia między Polską a Litwą. W jej wyniku powstała Rzeczpospolita Obojga Narodów.

Zadanie 6. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz poprawną odpowiedź.

Wiek, w którym zawarto unię lubelską, został zaznaczony na taśmie chronologicznej literą

Przeczytaj tekst i wykonaj zadanie 7.

Zobowiązania Henryka Walezego można podzielić na dwie grupy. Pierwszą tworzyły gwarancje nienaruszalności ustroju Rzeczypospolitej: wolnej elekcji, przywilejów stanowych szlachty i postanowień konfederacji warszawskiej. Postanowienia te nazwano od jego imienia artykułami henrykowskimi. Na drugą składały się prywatne zobowiązania elekta – pacta conventa.

Zadanie 7. (0–1)

Dokończ zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wpisz literę A albo B.

Osobiste obietnice polityczne króla Henryka Walezego nazywano _____

artykułami henrykowskimi.	A
---------------------------	---

pacta conventa.	B
-----------------	---

Przeczytaj tekst i wykonaj zadanie 8.

W monarchii absolutnej władzę sprawowała dożywotnio jedna osoba. Król był źródłem prawa. Przedstawiciele stanów zostali wyłączeni z udziału w rządach. Rozbudowano aparat biurokratyczny i zawodową armię, umożliwiającą powiększenie terytorium państwa kosztem sąsiadów. Przykładem takiego państwa była Francja w XVII i XVIII wieku.

Zadanie 8. (0–3)

Uzupełnij każde zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wpisz literę A albo B.

1. Ustrój opisany w tekście jest charakterystyczny dla _____

średniowiecza.	A
----------------	---

epoki nowożytnej.	B
-------------------	---

2. Pełnia władzy w ustroju opisanym w tekście znajdowała się _____

tylko w rękach monarchy.	A
--------------------------	---

w rękach przedstawicieli stanów.	B
----------------------------------	---

3. Rozbudowany aparat biurokratyczny i zawodowa armia przyczyniły się do _____ terytorium Francji w XVII i XVIII wieku.

zmniejszenia	A
--------------	---

zwiększenia	B
-------------	---

Na podstawie ilustracji wykonaj zadanie 9.

Zadanie 9. (0–1)

Dokończ zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wpisz literę A albo B.

Na klasycystyczny styl budowli wskazują _____

kolumnada i duże okna.	A
------------------------	---

bogato ozdobione elementy budowli.	B
------------------------------------	---

Przeczytaj tekst i wykonaj zadanie 10.

1775 – rozpoczęcie wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych.

1783 – uznanie niepodległości Stanów Zjednoczonych przez Wielką Brytanię.

1861 – wybuch wojny secesyjnej pomiędzy południowymi i północnymi stanami USA.

Zadanie 10. (0–2)

Oceń, czy zdania są prawdziwe. Zaznacz TAK albo NIE.

1.	Stany Zjednoczone uzyskały niepodległość w II połowie XIX wieku.	TAK	NIE
2.	Wojna secesyjna w Stanach Zjednoczonych była wojną domową.	TAK	NIE

Na podstawie mapy wykonaj zadanie 11.

Rozbiory Polski

- ziemie przyłączone do Rosji, Austrii i Prus w 1772 roku
- ziemie przyłączone do Rosji i Prus w 1793 roku
- ziemie przyłączone do Rosji, Austrii i Prus w 1795 roku

Zadanie 11. (0–1)

Które mocarstwo nie brało udziału w II rozbiore Rzeczypospolitej?
Zaznacz poprawną odpowiedź.

Prusy	A
-------	---

Austria	B
---------	---

Rosja	C
-------	---

Przeczytaj tekst i wykonaj zadanie 12.

Z punktu widzenia wojskowego ta wojna była ważnym etapem w rozwoju strategii, sztuki i techniki wojskowej. Nowy charakter nadał jej szybki rozwój nauki i techniki. Pojawiły się nowe rodzaje broni, jak zastosowane przez Anglików czołgi (1916) oraz samoloty bojowe. Użycie gazów trujących przez Niemców okazało się mało skuteczne i trudne do skontrolowania.

Zadanie 12. (0–2)

Oceń, czy zdania są prawdziwe. Zaznacz TAK albo NIE.

1.	Tekst dotyczy I wojny światowej.	TAK	NIE
2.	W czasie tej wojny po raz pierwszy na polach bitew użyto czołgów.	TAK	NIE

Przeczytaj tekst i wykonaj zadanie 13.

Art. 127.

2. Prezydent Rzeczypospolitej jest wybierany na pięcioletnią kadencję i może być ponownie wybrany tylko raz.

3. Na Prezydenta Rzeczypospolitej może być wybrany obywatel polski, który najpóźniej w dniu wyborów kończy 35 lat i korzysta z pełni praw wyborczych do Sejmu. Kandydata zgłasza co najmniej 100 000 obywateli mających prawo wybierania do Sejmu.

Zadanie 13. (0–2)

Oceń, czy zdania są prawdziwe. Zaznacz TAK albo NIE.

1.	Aby móc kandydować na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, należy uzyskać poparcie co najmniej 100 000 obywateli.	TAK	NIE
2.	Czas urzędowania Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej trwa cztery lata.	TAK	NIE

Przeczytaj tekst i wykonaj zadanie 14.

Administrację rządową na obszarze województwa tworzą wojewodowie. Do zadań wojewody należą między innymi reprezentowanie Rady Ministrów w województwie, sprawowanie nadzoru nad samorządem terytorialnym oraz reprezentowanie interesów Skarbu Państwa.

Zadanie 14. (0–1)

Uzupełnij zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wpisz literę A albo B.

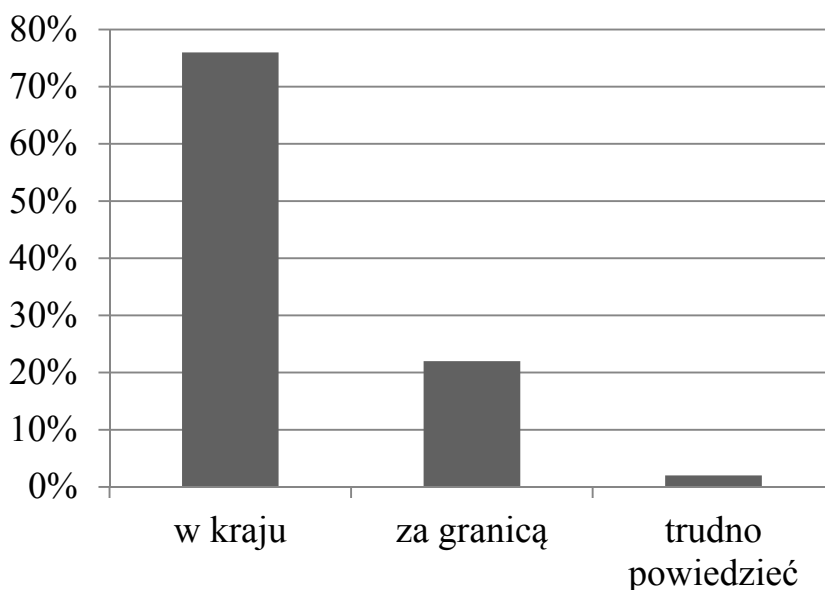
Wojewoda jest przedstawicielem _____ na obszarze województwa.

samorządu terytorialnego	A
--------------------------	---

Rady Ministrów	B
----------------	---

Na podstawie wykresu wykonaj zadanie 15.

Gdzie Polacy chcą spędzić wakacje?

Zadanie 15. (0–1)

Dokończ zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wpisz literę A albo B.

Najwięcej Polaków chciałoby spędzić wakacje _____

w kraju.	A
----------	---

za granicą.	B
-------------	---

Przeczytaj tekst i wykonaj zadanie 16.

Reklamacje prawie wszystkich towarów można składać w ciągu 2 lat od zakupu. Gdy zauważymy wadę w naszej kurtce, możemy ją zareklamować w ciągu dwóch miesięcy od chwili, gdy odkrywamy usterkę. Sprzedawcy mają 14 dni, by poinformować nas, że nie przyjmują reklamacji. Jeśli tego nie uczynią, to reklamacja została przyjęta. Możemy domagać się od sprzedawcy: bezpłatnej naprawy lub wymiany przedmiotu na nowy, a jeśli nie ma takiej możliwości, możemy żądać zwrotu pieniędzy za wadliwy towar.

Zadanie 16. (0–3)

Uzupełnij każde zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wpisz literę A albo B.

1. Zakupioną kurtkę można reklamować w ciągu dwóch ____ od chwili zakupu.

miesiące	A
----------	---

lat	B
-----	---

2. Jeśli odkryliśmy wadę kurtki, na zgłoszenie reklamacji mamy ____

dwa tygodnie.	A
---------------	---

dwa miesiące.	B
---------------	---

3. Jeżeli sprzedawca przyjął reklamację kurtki, to w pierwszej kolejności możemy żądać ____

naprawy kurtki.	A
-----------------	---

zwrotu pieniędzy za kurtkę.	B
-----------------------------	---

Przeczytaj tekst i wykonaj zadanie 17.

Aby ktoś miał prawo do leczenia w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia, musi być zgłoszony do ubezpieczenia zdrowotnego. Takiego zgłoszenia dokonuje płatnik składek, czyli ta osoba lub instytucja, która te składki odprowadza. Przykładowo: pracodawca zgłasza pracownika, powiatowy urząd pracy – osobę bezrobotną, Zakład Ubezpieczeń Społecznych – emeryta i rencistę.

Zadanie 17. (0–1)

Dokończ zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wpisz literę A albo B.

Opłacenie składek na ubezpieczenie zdrowotne pozwala na korzystanie z _____

zasiłku dla bezrobotnych.	A
---------------------------	---

opieki lekarskiej.	B
--------------------	---

Przeczytaj tekst i wykonaj zadanie 18.

Budżet państwa to zestawienie przewidywanych dochodów i wydatków państwa na jeden rok, sporządzone przez rząd i uchwalone najczęściej w formie ustawy budżetowej przez parlament.

Zadanie 18. (0–1)

Uzupełnij zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wpisz literę A albo B.

Budżet państwa planuje się na okres _____ miesięcy.

dwunastu	A
----------	---

sześciu	B
---------	---

Przeczytaj tekst i wykonaj zadanie 19.

Inflacją nazywamy wzrost cen towarów w gospodarce. W Polsce w 1989 roku poziom inflacji był rekordowy i wynosił 586%.

Zadanie 19. (0–1)

Uzupełnij zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wpisz literę A albo B.

Ceny towarów w Polsce w 1989 roku _____ ponad pięciokrotnie.

wzrosły	A
---------	---

spadły	B
--------	---

Na podstawie ilustracji wykonaj zadanie 20.

A

B

C

Zadanie 20. (0–2)

Przyporządkuj opisowi w ramce właściwą ilustrację. Wpisz do tabeli odpowiednio literę A, B albo C.

1.	Jest nowoczesną formą płatności i pozwala na dokonywanie bezgotówkowych płatności w sklepach.	
2.	Jest papierowym i prawnym środkiem płatniczym, emitowanym przez Narodowy Bank Polski.	

Brudnopis

A series of 20 horizontal dotted lines for handwriting practice, spaced evenly down the page.

Wykaz źródeł wykorzystanych w zadaniach egzaminacyjnych.

Strona 2.

Na podstawie: J. Wolski, *Historia powszechna. Starożytność*, Warszawa 1998; *Encyklopedia szkolna. Historia*, Warszawa 1993.

Strona 3.

www.almanach.historyczny.org

Strona 4.

Na podstawie: N. Davis, *Boże igrzysko*, Kraków 1991.

Strona 5.

Na podstawie: *Encyklopedia szkolna. Historia*, Warszawa 1993; M. Urbański, *Poczet królów i książąt polskich*, Warszawa 2005.

Strona 6.

Na podstawie: *Encyklopedia szkolna*, Kraków 2007.

Strona 7.

www.bbn.gov.pl

Strona 8.

Na podstawie: *Wielki atlas historyczny*, red. E. Olczak, J. Tazbir, Warszawa 2002; *Encyklopedia Szkolna*, Warszawa 2004.

Strona 9.

Na podstawie: *Encyklopedia szkolna. Historia*, Warszawa 1993; *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej*, Dz.U. 1997, Nr 78, poz. 483, z późn. zm.

Strona 10.

Na podstawie: *Wiedza o społeczeństwie. Encyklopedia szkolna PWN*, red. A. Milusińska, Warszawa 2009; www.rmf24.pl

Strona 11.

Na podstawie: www.konsumenckieabc.pl

Strona 12.

Na podstawie: *Wiedza o społeczeństwie. Encyklopedia szkolna PWN*, red. A. Milusińska, Warszawa 2009.

Strona 13.

Na podstawie: *Wiedza o społeczeństwie. Encyklopedia szkolna PWN*, red. A. Milusińska, Warszawa 2009; www.nbp.pl